Στην υπόθεση 150/82,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Social Security Commissioner προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

LUIGI COPPOLA

και

INSURANCE OFFICER,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία και το κύρος ορισμένων διατάξεων του κανονισμού 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς και τις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητος (ΕΕ ειδ.έκδ. 05/001, σ. 73),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα)

συγκείμενο από τους U. Everling, πρόεδρο τμήματος, Mackenzie Stuart και Y. Galmot, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Sir Gordon Slynn
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως

εκδίδει την ακόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

Τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως, η εξέλιξη της διαδικασίας και οι παρατηρήσεις που κατατέθηκαν δυνάμει του άρθρου 20 του Πρωτοκόλλου περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου της ΕΟΚ συνοψίζονται ως εξής:

I — Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία

1. Ο Luigi Coppola, ιταλικής ιθαγένειας, υπαγόταν στο γενικό σύστημα κοινωνικής

ασφαλίσεως στην Ιταλία από το 1952 μέχρι το 1958. Από τις 11 Οκτωβρίου 1960 μέχρι τις 12 Αυγούστου 1973 εργάστηκε ως μισθωτός στη χημική βιομηχανία στο Ηνωμένο Βασίλειο και κατέβαλε εισφορές στο σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως της χώρας αυτής. Μετά την επιστροφή του στην Ιταλία εργάστηκε επί ορισμένο διάστημα ως οικοδόμος και ήταν ασφαλισμένος λόγω της ιδιότητάς του αυτής στο ιταλικό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως.

Επειδή ασθένησε, ο Coppola ζήτησε στις 30 Νοεμβρίου 1974 στην Ιταλία σύνταξη αναπηρίας. Το 1976 του χορηγήθηκε αναδρομικά από την 1η Δεκεμβρίου 1974 ιταλική σύνταξη αναπηρίας λόγω μερικής αναπηρίας.

Από τις 30 Μαρτίου μέχρι τις 15 Μαΐου 1975, καθώς και από τις 22 μέχρι τις 26 Ιουνίου 1976, ο Coppola νοσηλεύτηκε σε νοσοκομείο ή βρισκόταν σε ανάρρωση.

2. Η αίτηση με την οποία ο Coppola ζητούσε παροχές λόγω αναπηρίας στην Ιταλία θεωρήθηκε, σύμφωνα με τις σχετικές κοινοτικές διατάξεις, ως αίτηση με την οποία ζητούσε επίσης και παροχές στο Ηνωμένο Βασίλειο. Κατά συνέπεια, τα στοιχεία σχετικά με την αίτηση του Coppola διαβιβάστηκαν στις βρετανικές αρχές, προκειμένου να αποφανθούν επί της αιτήσεως αυτής.

Ο Insurance Officer έκρινε ότι ο Coppola δεν συγκέντρωνε τις ιατρικές προϋποθέσεις σχετικά με το βαθμό αναπηρίας από τις οποίες εξαρτάται κατά τη βρετανική νομοθεσία η χορήγηση συντάξεως αναπηρίας, προϋποθέσεις διαφορετικές από τις προβλεπόμενες από την ιταλική νομοθεσία. Ο Insurance Officer έκρινε ότι ο Coppola δεν δικαιούνταν βρετανική σύνταξη αναπηρίας. Κατόπιν προσφυγής που άσκησε ο Coppola ενώπιον του Local Tribunal, η απόφαση αυτή επιβεβαιώθηκε μετά από νέα ιατρική πραγματογνωμοσύνη. Κατά της τελευταίας αποφάσεως αυτής ο Coppola άσκησε προσφυγή ενώπιον του Social Security Commissioner.

3. Ο Social Security Commissioner έκρινε ότι η αίτηση έπρεπε να εξεταστεί στο Ηνωμένο Βασίλειο όχι μόνο ως αίτηση για παροχές λόγω αναπηρίας, αλλά και ως αίτηση για παροχές λόγω ασθένειας. Πράγματι, οι αιτήσεις που υποβάλλονται στο Ηνωμένο Βασίλειο δεν διευκρινίζουν γενικά σε ποιες παροχές αναφέρονται και οι παροχές χορηγούνται κατά περίπτωση, αφού ο εργαζόμενος πρέπει, σύμφωνα με τη βρετανική νομοθεσία, να έχει λάβει πρώτα παροχές λόγω ασθένειας επί 168 ημέρες, πριν να έχει δικαίωμα να ζητήσει την καταβολή συντάξεως αναπηρίας.

Όσον αφορά τις παροχές λόγω ασθένειας, ο Social Security Commissioner έκρινε ότι εν πάση περιπτώσει για την πρώτη από τις δύο περιόδους (30 Μαρτίου μέχρι 15 Μαΐου 1975 και 22 μέχρι 26 Ιουνίου 1976) κατά τη διάρκεια των οποίων ο Coppola βρισκόταν στο νοσοκομείο ή σε ανάρρωση, συνέτρεχαν οι ιατρικές προϋποθέσεις από τις οποίες εξαρτάται στο Ηνωμένο Βασίλειο η χορήγηση των παροχών λόγω ασθένειας. Η χορήγηση των παροχών λόγω ασθένειας εξηρτάτο επομένως, σύμφωνα με τον Social Security Commissioner, από το ζήτημα αν ο Coppola πληρούσε τις δύο προϋποθέσεις από άποψη εισφορών από τις οποίες η βρετανική νομοθεσία εξαρτά τη χορήγηση των παροχών λόγω ασθένειας.

Προκειμένου να πληροί την πρώτη προϋπόθεση, ο ενδιαφερόμενος έπρεπε να είχε πράγματι καταβάλει εισφορές ορισμένου ύψους. Δεν αμφισβητείται ότι ο Coppola πληρούσε την προϋπόθεση αυτή για τις υπό κρίση περιόδους.

Προκειμένου να πληροί τη δεύτερη προϋπόθεση, ο ενδιαφερόμενος έπρεπε να είχε καταβάλει ή να είχε πιστωθεί με αρκετές εισφορές κατά τη διάρκεια ορισμένου χρονικού διαστήματος πριν από την υποβολή της αιτήσεως για τις παροχές, το οποίο ονομαζόταν «έτος εισφορών». Το έτος εισφορών που έπρεπε να ληφθεί υπόψη εν προκειμένω ήταν το διάστημα από 4 Ιου-

νίου 1973 μέχρι 2 Ιουνίου 1974. Ο αριθμός των εισφορών που ο Coppola είχε καταβάλει ή με τις οποίες είχε πιστωθεί, δυνάμει της νομοθεσίας του Ηνωμένου Βασιλείου, κατά τη διάρκεια αυτού του έτους εισφορών ήταν μικρότερος από τον ελάχιστο αριθμό που απαιτούνταν για τη χορήγηση των παροχών λόγω ασθένειας.

Κατά συνέπεια, ο Social Security Commissioner έκρινε ότι ο Coppola δεν πληρούσε τη δεύτερη προϋπόθεση από άποψη εισφορών, η οποία αναφέρθηκε ανωτέρω, εκτός αν οι εισφορές που είχε καταβάλει στην Ιταλία ή με τις οποίες είχε πιστωθεί στη χώρα αυτή λαμβάνονταν υπόψη δυνάμει των διατάξεων του κανονισμού 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, ιδίως δε δυνάμει του άρθρου 18 του κανονισμού αυτού, που προβλέπει το συνυπολογισμό των περιόδων ασφαλίσεως. Αν όμως λαμβάνονταν υπόψη οι ιταλικές εισφορές, ο Coppola θα δικαιούνταν παροχές λόγω ασθένειας, έστω και μειωμένες, για τις εν λόγω περιόδους.

Όσον αφορά τις παροχές λόγω αναπηρίας, οι οποίες δεν εξαρτώνται κατά τη βρετανική νομοθεσία από τη διάρκεια των περιόδων ασφαλίσεως, ο Social Security Commissioner έκρινε ότι ο Coppola τις δικαιούνταν, εφόσον συγκέντρωνε τις σχετικές ιατρικές προϋποθέσεις επί 168 ημέρες κατά τη διάρκεια περιόδου διακοπής της απασχολήσεως και εφόσον η ανικανότητά του προς εργασία εξακολουθούσε να υφίσταται και μετά τις 168 αυτές ημέρες. Ο Social Security Commissioner εξέτασε σχετικά αφενός μεν τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 18 του κανονισμού 1408/71, ώστε να πληρωθούν οι από άποψη εισφορών προϋποθέσεις από τις οποίες εξαρτάται η χορήγηση των βρετανικών παροχών λόγω ασθένειας, αφετέρου δε τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 40, παράγραφος 3, του κανονισμού 1408/71, όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό 2595/77 του Συμβουλίου, της 21ης Νοεμβρίου 1977 (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/002, σ. 201), προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι ιταλικές παροχές λόγω ασθενείας για τη συμπλήρωση των εν λόγω 168 ημερών. Στη δεύτερη περίπτωση, θα ήταν δυνατό να καταβληθούν μειωμένες βρετανικές παροχές λόγω αναπηρίας μετά από συνυπολογισμό και αναλογικό επιμερισμό σύμφωνα με το άρθρο 46 του κανονισμού 1408/71.

Ο Social Security Commissioner έκρινε ότι στη διαφορά που εκκρεμούσε ενώπιόν του ανέκυπταν διάφορα ζητήματα κοινοτικού δικαίου και για το λόγο αυτό αποφάσισε να υποβάλει στο Δικαστήριο, δυνάμει του άρθρου 177 της συνθήκης ΕΟΚ, τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1. Έχει, σύμφωνα με το άρθρο 18, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, ο αιτών σε ένα κράτος μέλος παροχή λόγω ασθένειας που προβλέπεται από σύστημα ασφαλίσεως βάσει εισφορών το δικαίωμα να απαιτήσει από τον αρμόδιο φορέα του κράτους μέλους αυτού να λάβει υπόψη τις ασφαλιστικές περιόδους που πραγματοποιήθηκαν βάσει της νομοθεσίας άλλου κράτους μέλους:

i) σε κάθε περίπτωση· ή

ii) μόνο εφόσον κατά το χρόνο της αιτήσεως υπόκειται στη νομοθεσία του πρώτου κράτους μέλους κατά την έννοια του άρθρου 13 του ανωτέρω κανονισμού· ή

iii) μόνο εφόσον ο αρμόδιος φορέας του πρώτου κράτους μέλους είναι ο φορέας στον οποίο ο αιτών υπάγεται κατά το χρόνο της αιτήσεως των παροχών κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο ιε) περίπτωση i) του ανωτέρω κανονισμού· ή

iv) μόνο εφόσον ο αρμόδιος φορέας του πρώτου κράτους μέλους είναι ο φορέας που αναφέρεται στην

περίπτωση iii) ή είναι ο φορέας από τον οποίο ο αιτών δικαιούται ή θα δικαιούνταν παροχές, αν ο ίδιος ή το μέλος της οικογένειάς του κατοικούσαν στο έδαφος του κράτους μέλους αυτού κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο ιε), περίπτωση ii) του εν λόγω κανονισμού· ή

v) μόνο υπό άλλες περιστάσεις, τις οποίες θα υποδείξει ενδεχομένως το Δικαστήριο;

2. Αν στο ερώτημα 1 δοθεί απάντηση κατά την έννοια του ii) ανωτέρω, ο εργαζόμενος που εργάστηκε ως μισθωτός διαδοχικά σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη πριν γίνει ανίκανος για εργασία, θεωρείται κατά τη διάρκεια της ανικανότητας αυτής, όσον αφορά το άρθρο 13 του εν λόγω κανονισμού, ότι υπόκειται μόνο στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο εργάστηκε στην αρχή ή του κράτους μέλους στο οποίο κατοικεί ή άλλου κράτους μέλους, στην τελευταία δε περίπτωση, ποιου κράτους μέλους;

3. Αν στο ερώτημα 1 δοθεί απάντηση κατά την έννοια του iii) ή του iv) ανωτέρω, ο αιτών παροχές λόγω ασθένειας που προβλέπονται από σύστημα ασφαλίσεως βάσει εισφορών θεωρείται, όσον αφορά το εν λόγω άρθρο 1, στοιχείο ιε), περίπτωση i) ότι υπάγεται σε ένα φορέα:

i) μόνο, εφόσον σε περίπτωση επελεύσεως του κινδύνου της ασθένειας κατά το χρονικό σημείο εκείνο οι εισφορές του στο κράτος μέλος του φορέα είναι τέτοιες, ώστε να συγκεντρώνει με αυτές τις εισφορές και μόνο τις από άποψη εισφορών προϋποθέσεις για πλήρεις ή μειωμένες παροχές λόγω ασθένειας· ή

ii) εφόσον σε περίπτωση επελεύσεως κατά το χρονικό σημείο εκείνο ή σε κάποιο μεταγενέστερο οιουδήποτε άλλου κινδύνου, κατά του οποίου είναι ασφαλισμένος υπό το ίδιο σύστημα και στο φορέα αυτό, ο ίδιος ή τα μέλη της οικογενείας του συγκεντρώνουν με τις εισφορές του στο κράτος μέλος αυτό και μόνο τις από άποψη εισφορών προϋποθέσεις για τις παροχές αυτές· ή

iii) υπό άλλες περιστάσεις, τις οποίες θα υποδείξει ενδεχομένως το Δικαστήριο;

4. Ο αιτών που δικαιούται παροχές λόγω αναπηρίας σε ένα κράτος μέλος χωρίς να εφαρμοστούν οι διατάξεις των άρθρων 45 και 46 που αφορούν το συνυπολογισμό και τον αναλογικό επιμερισμό, αλλά μόνο επειδή δικαιούται παροχές λόγω ασθένειας βάσει του άρθρου 18 (με ή χωρίς αναδρομή στο άρθρο 40, παράγραφος 3) του εν λόγω κανονισμού μπορεί να υποστεί, βάσει του άρθρου 46, παράγραφος 3, του κανονισμού αυτού, προσαρμογή των παροχών αυτών ή το άρθρο 46, παράγραφος 3, είναι ανενεργό, καθόσο σε αντίθετη περίπτωση θα επέβαλλε την προσαρμογή της παροχής αυτής;»

4. Η απόφαση περί παραπομπής πρωτοκολλήθηκε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 13 Μαΐου 1982.

Σύμφωνα με το άρθρο 20 του Πρωτοκόλλου περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου της ΕΟΚ, κατέθεσαν γραπτές παρατηρήσεις ο Insurance Officer, εκπροσωπούμενος από την Ann V. Windsor, Senior Legal Assistant του Department of Health and Social Security [υπουργείου υγείας και κοινωνικής ασφαλίσεως], το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενο από τον John Carbery, μέλος της νομικής υπηρεσίας του Συμβουλίου, και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον John Forman, μέλος της νομικής υπηρεσίας της Επιτροπής.

Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και μετά από ακρόαση του γενικού εισαγγελέα, το Δικαστήριο αποφάσισε, με διάταξη της 13ης Οκτωβρίου 1982, την ανάθεση της εκδικάσεως της υποθέσεως στο τρίτο τμήμα, κατ' εφαρμογή του άρθρου 95 του κανονισμού διαδικασίας, και την έναρξη της προφορικής διαδικασίας χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων.

II — Παρατηρήσεις των διαδίκων

1. Παρατηρήσεις του Insurance Officer

Ο Insurance Officer τονίζει καταρχάς ότι καθεμία από τις διάφορες διατάξεις των άρθρων 18, 38, 45, 64 και 72 του κανονισμού 1408/71 περί συνυπολογισμού των περιόδων ασφαλίσεως πρέπει να εξεταστεί στο πλαίσιο της ειδικής παροχής στην οποία αναφέρεται. Αφού βάσει του ορισμού του «αρμόδιου φορέα» του άρθρου 1, στοιχείο ιε) του κανονισμού 1408/71 δεν αποκλείεται να είναι αρμόδιοι σε δεδομένο χρονικό σημείο περισσότεροι από ένα φορείς και επομένως περισσότερα από ένα κράτη μέλη, πρέπει να ληφθούν υπόψη τα αντικειμενικά κριτήρια που προσδιορίζει ο κανονισμός. Ενώ για τις μακροπρόθεσμες παροχές συνήθως ευθύνονται συγχρόνως δύο ή περισσότερα κράτη μέλη για την καταβολή μιας παροχής, οι βραχυπρόθεσμες παροχές δεν είναι δυνατό να ζητούνται παρά από ένα μόνο κράτος μέλος. Σε αντίθεση με τις διατάξεις του κεφαλαίου 3 του τίτλου III (γήρας και θάνατος — συντάξεις), που εφαρμόζονται κατ' αναλογία στο κεφάλαιο 2 (αναπηρία), από την οικονομία των διατάξεων του κεφαλαίου 1 (ασθένεια και μητρότητα) συνάγεται ότι μόνο ένας φορέας είναι αρμόδιος σε δεδομένο χρόνο. Από τη διατύπωση του άρθρου 16 του κανονισμού 574/72 του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 1972, το οποίο καθορίζει τους τρόπους εφαρμογής του άρθρου 18 του κανονισμού 1408/71, είναι σαφές ότι για την εφαρμογή του άρθρου 18 του κανονισμού 1408/71 αρμόδιος είναι μόνο ο φορέας στον οποίο υπάγεται ο εργαζόμενος κατά το χρόνο της υποβολής της αιτήσεως. Σχετικώς πρέπει επίσης να αναφερθούν οι διατάξεις του τμήματος V του πρώτου κεφαλαίου, το οποίο αφορά τους δικαιούχους συντάξεων και προβλέπει ειδικά ποιο από τα κράτη μέλη είναι αποκλειστικά υπεύθυνο για την καταβολή της παροχής λόγω ασθένειας.

Όσον αφορά ειδικότερα το *πρώτο ερώτημα,* ο Insurance Officer είναι της γνώμης ότι ο μόνος ορισμός του «αρμόδιου φορέα» που είναι κρίσιμος για την εφαρμογή του άρθρου 18 του κανονισμού 1408/71 είναι ο ορισμός του άρθρου 1, στοιχείο ιε), περίπτωση i). Το ζήτημα αν ο ενδιαφερόμενος «υπάγεται» κατά την έννοια της διατάξεως αυτής εξαρτάται από το ζήτημα αν έχει υποχρέωση να καταβάλλει εισφορές σύμφωνα με τους σχετικούς κανόνες του εν λόγω φορέα αμέσως πριν από το γεγονός από το οποίο είναι δυνατό να γεννηθεί το δικαίωμα επί της παροχής ή κατά τη διάρκεια της περιόδου της επελεύσεως του κινδύνου. Είναι λογικό να επεκταθεί η έννοια του όρου «φορέας στον οποίο ο ενδιαφερόμενος υπάγεται», ώστε να συμπεριληφθεί ο τελευταίος φορέας στον οποίο ο ενδιαφερόμενος είχε υποχρέωση να καταβάλλει εισφορές για τον κίνδυνο αυτό.

Σύμφωνα με τη νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου, ο ενδιαφερόμενος θεωρείται ότι «υπάγεται» σε ορισμένο φορέα, εφόσον καλύπτεται έναντι ορισμένου κινδύνου βάσει εισφορών που έχει καταβάλει προηγουμένως ως μισθωτός. Ο όρος πάντως αυτός στο άρθρο 1, στοιχείο ιε), περίπτωση i), έχει την ίδια έννοια με τον όρο «υπόκειται στη νομοθεσία ενός μόνο κράτους μέλους», που περιέχεται στη

γενική διάταξη του άρθρου 13 του κανονισμού 1408/71. Ανεξάρτητα από το κράτος κατοικίας, ο εργαζόμενος υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο εργάζεται. Η αρχή αυτή είναι σημαντική προκειμένου να γίνει διάκριση μεταξύ του άρθρου 1, στοιχείο ιε), περίπτωση i), και του άρθρου 1, στοιχείο ιε), περίπτωση ii), και να μην υπάρχει δυνατότητα υποβολής αιτήσεως για ορισμένη παροχή σε περισσότερους από ένα φορείς, οι οποίοι θα ήταν όλοι υποχρεωμένοι να εφαρμόσουν τις διατάξεις περί συνοπολογισμού. Ο όρος «υπάγεται» του άρθρου 1, στοιχείο ιε), περίπτωση i), πρέπει επομένως να ερμηνευτεί υπό στενή έννοια.

Κατά συνέπεια, ο Insurance Officer θεωρεί ότι στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί απάντηση κατά την έννοια του σημείου iii) του ερωτήματος αυτού.

Ενόψει της απαντήσεως αυτής, παρέλκει η απάντηση στο *δεύτερο ερώτημα.* Αν πάντως χρειάζεται απάντηση στο ερώτημα αυτό, ο Insurance Officer θεωρεί ότι, όταν ο εργαζόμενος έχει εργαστεί σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη πριν γίνει ανίκανος προς εργασία, εξακολουθεί να υπόκειται στη νομοθεσία του τελευταίου κράτους μέλους στο οποίο εργάστηκε και στο οποίο είχε υποχρέωση να καταβάλλει εισφορές, εφόσον η νομοθεσία αυτή το απαιτεί.

Όσον αφορά το *τρίτο ερώτημα* ο Insurance Officer θεωρεί ότι, αν ο όρος «υπάγεται» του άρθου 1, στοιχείο ιε), περίπτωση i), του κανονισμού 1408/71 έχει την ίδια έννοια με τον όρο «υπόκειται στη νομοθεσία ενός μόνο κράτους μέλους», το ζήτημα του χαρακτηρισμού ενός εργαζομένου ως «υπαγομένου» σε ορισμένο φορέα αποτελεί καταρχήν πραγματικό ζήτημα. Ανακύπτει δηλαδή το ζήτημα αν ο ενδιαφερόμενος είναι εγγεγραμμένος και αν έχει υποχρέωση να καταβάλλει εισφορές στο φορέα αυτό λόγω της εργασίας την οποία ασκεί επί του παρόντος. Το άρθρο 18 του κανονισμού 1408/71 επιβάλλει πάντως στον αρμόδιο φορέα να λάβει υπόψη τις εισφορές που καταβλήθηκαν σε άλλο κράτος μέλος από τις οποίες γεννάται το δικαίωμα επί της παροχής.

Όσον αφορά το σημείο ii) του τρίτου ερωτήματος, ο Insurance Officer θεωρεί ότι, αν τα κράτη μέλη είχαν προβλέψει ειδική ασφάλιση ανάλογα με τη φύση του κινδύνου, ο ενδιαφερόμενος θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι «υπάγεται», σύμφωνα με ορισμένες διατάξεις του κανονισμού 1408/71, σε ορισμένο φορέα, ότι δεν υπάγεται δε, σύμφωνα με άλλες διατάξεις. Αυτό όμως δεν μπορεί να επηρεάσει την εφαρμογή του άρθρου 1, στοιχείο ιε), περίπτωση i), και δεν μπορεί να οδηγήσει στην υπαγωγή του ενδιαφερομένου στη νομοθεσία ενός κράτους μέλους, αν στην πραγματικότητα δεν υπόκειται στη νομοθεσία αυτή.

Ο Insurance Officer προτείνει συνεπώς στο τρίτο ερώτημα να δοθεί η απάντηση ότι ο ενδιαφερόμενος υπάγεται σε ορισμένο φορέα κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο ιε), περίπτωση i), του κανονισμού 1408/71 ως προς ορισμένο είδος παροχών, αν κατέβαλε για τελευταία φορά τις σχετικές εισφορές δυνάμει της νομοθεσίας που διέπει το φορέα αυτό.

Όσον αφορά το *τέταρτο ερώτημα,* ο Insurance Officer παρατηρεί καταρχάς ότι, όταν ένας εργαζόμενος υπήχθη διαδοχικά σε νομοθεσία τύπου Β σε ένα κράτος μέλος (εν προκειμένω στην Ιταλία) και σε νομοθεσία τύπου Α σε άλλο κράτος μέλος (εν προκειμένω το Ηνωμένο Βασίλειο), κανονικά εφαρμόζεται το άρθρο 46 του κανονισμού 1408/71.

Όταν αρμόδιος είναι ένας φορέας στο Ηνωμένο Βασίλειο, επειδή κατά το χρόνο της αιτήσεως για την παροχή ο εργαζό-

μενος εργάζεται στο Ηνωμένο Βασίλειο, όπου είναι εγγεγραμμένος και καταβάλλει εισφορές, και όταν ο εργαζόμενος αυτός ζητεί παροχή λόγω ασθένειας για τη χορήγηση της οποίας είναι αναγκαίος ο συνυπολογισμός των περιόδων ασφαλίσεως που έχουν πραγματοποιηθεί σε άλλο κράτος μέλος, το μεταγενέστερο δικαίωμά του επί συντάξεως αναπηρίας το οποίο δεν εξαρτάται από τη συμπλήρωση περιόδων ασφαλίσεως και βάσει του οποίου καταβάλλεται το κανονικό ποσό της συντάξεως αυτής, σύμφωνα με το άρθρο 14 του Social Security Pensions Act του 1975, δεν διαφέρει από το δικαίωμα επί συντάξεως αναπηρίας κατόπιν αιτήσεως για παροχή λόγω ασθένειας για την οποία δεν είναι αναγκαίος ο συνυπολογισμός των περιόδων ασφαλίσεως που πραγματοποιήθηκαν σε άλλο κράτος μέλος. Η παροχή που χορηγείται υπό τις περιστάσεις αυτές πρέπει να θεωρηθεί ως αυτόνομη παροχή, η οποία δεν μπορεί να μειωθεί σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση 24/75 (Petroni, ECR 1975, σ. 1149).

Οι μόνες περιπτώσεις στις οποίες δεν είναι δυνατό να θεωρηθεί ότι το δικαίωμα επί της, κατά το δίκαιο του Ηνωμένου Βασιλείου, συντάξεως αναπηρίας αποκτήθηκε βάσει της εθνικής νομοθεσίας και μόνο είναι οι περιπτώσεις στις οποίες είναι αναγκαία η αναδρομή στις διατάξεις του άρθρου 40, παράγραφος 3, του κανονισμού 1408/71. Στην περίπτωση αυτή, η σύνταξη καταβάλλεται δυνάμει του άρθρου 46, παράγραφος 2, του κανονισμού και εφαρμόζεται το άρθρο 46, παράγραφος 3.

Κατά συνέπεια, ο Insurance Officer προτείνει στο τέταρτο ερώτημα να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 46, παράγραφος 3, του κανονισμού 1408/71 δεν εφαρμόζεται παρά μόνο στις περιπτώσεις στις οποίες είναι αναγκαίο, προκειμένου να αποκτηθεί δικαίωμα επί παροχής βάσει του άρθρου 46, να γίνει αναδρομή κατά την έννοια του άρθρου 51, στοιχείο α) της συνθήκης ΕΟΚ στις διατάξεις σχετικά με το συνυπολογισμό των περιόδων που πραγματοποιούνται δυνάμει της νομοθεσίας άλλου κράτους μέλους.

2. Παρατηρήσεις του Συμβουλίου

Το Συμβούλιο τονίζει καταρχάς ότι οι παρατηρήσεις του δεν αφορούν παρά το τέταρτο μόνο ερώτημα και έχουν σκοπό να υποστηρίξουν το κύρος του άρθρου 46, παράγραφος 3, του κανονισμού 1408/71.

Σύμφωνα με το Συμβούλιο, τα δικαιώματα επί παροχών λόγω ασθένειας και επί παροχών λόγω αναπηρίας είναι διαφορετικά, ακόμη και αν κατά τη βρετανική νομοθεσία οι εργαζόμενοι πρέπει να δικαιούνται καταρχάς παροχές λόγω ασθένειας επί ορισμένο χρονικό διάστημα πριν ζητήσουν την καταβολή συντάξεως αναπηρίας.

Η παρούσα υπόθεση διαφέρει από τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως 24/75, στην οποία το Δικαστήριο έκρινε (Petroni, ECR 1975, σ. 1149) ότι οι εργαζόμενοι δεν μπορούν να στερηθούν ορισμένα δικαιώματα επί παροχών τα οποία έχουν δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας και μόνο και χωρίς να γίνει αναδρομή στις κοινοτικές διατάξεις, διότι, όπως συνάγεται από τη δικογραφία, ο Coppola δεν δικαιούται τις βρετανικές παροχές λόγω ασθένειας δυνάμει της βρετανικής νομοθεσίας και μόνο. Εφόσον ο Coppola στο τέλος εργαζόταν στην Ιταλία, ο ιταλικός φορέας είναι αρμόδιος να λάβει υπόψη τις περιόδους ασφαλίσεως ή τις περιόδους απασχολήσεως ή κατοικίας που πραγματοποιήθηκαν βάσει της νομοθεσίας των άλλων κρατών μελών,

σύμφωνα με το άρθρο 18 του κανονισμού, και να καταβάλει την παροχή που θα προσδιοριστεί κατά τον τρόπο αυτό.

Όσον αφορά τις παροχές λόγω αναπηρίας, στην προκειμένη περίπτωση εφαρμόζεται το άρθρο 40 του κανονισμού. Το άρθρο 46, παράγραφος 3, προβλέπει σχετικά ότι ο ενδιαφερόμενος δεν δικαιούται παροχές που να υπερβαίνουν το ανώτατο θεωρητικό ποσό που αντιστοιχεί στο ποσό που ο αρμόδιος φορέας θα έπρεπε να καταβάλει, αν ο εργαζόμενος είχε πραγματοποιήσει όλες τις περιόδους ασφαλίσεως ή κατοικίας βάσει της νομοθεσίας του κράτους μέλους αυτού. Είναι δε δυνατό να μειωθεί η παροχή την οποία ζητεί ο ενδιαφερόμενος.

Το Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 46, παράγραφος 3, είναι ασυμβίβαστο με το άρθρο 51 της συνθήκης ΕΟΚ, εφόσον έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση των δικαιωμάτων που ο ενδιαφερόμενος θα μπορούσε να έχει σε ένα κράτος μέλος κατ' εφαρμογή της εθνικής νομοθεσίας και μόνο, εξακολουθεί όμως να ισχύει, εφόσον εφαρμόζεται προκειμένου να μειωθεί το ποσό παροχής που αποκτάται κατόπιν συνυπολογισμού. Στην προκειμένη περίπτωση, ο Coppola αποκτά δικαίωμα επί της βρετανικής συντάξεως αναπηρίας μόνο λόγω της εφαρμογής της κοινοτικής νομοθεσίας. Επομένως, από την προκειμένη περίπτωση δεν συνάγεται κανένα στοιχείο ικανό να επιφέρει την ακυρότητα του άρθρου 46, παράγραφος 3, υπό προϋποθέσεις διαφορετικές από τις προϋποθέσεις που έθεσε το Δικαστήριο στις υποθέσεις 24/75 (Petroni) και 26/76 (Strehl, ECR 1977, σ. 211).

Το Συμβούλιο επομένως καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το άρθρο 46, παράγραφος 3, του κανονισμού 1408/71 ισχύει, εκτός από τις προαναφερθείσες περιπτώσεις στις οποίες το Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο αυτό καθίσταται ανενεργό.

3. Παρατηρήσεις της Επιτροπής

Η Επιτροπή τονίζει καταρχάς ότι πρέπει να διαχωριστούν εντελώς τα ζητήματα των παροχών λόγω ασθένειας και λόγω αναπηρίας, όπως ακριβώς γίνεται και στον κανονισμό 1408/71.

Το άρθρο 18, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71, το οποίο ρυθμίζει το συνυπολογισμό των περιόδων ασφαλίσεως, απασχολήσεως ή κατοικίας, περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο που πραγματεύεται τα περί *παροχών λόγω ασθένειας*.

Το άρθρο αυτό δεν προσδιορίζει σε κανένα σημείο ποιο κράτος μέλος υποχρεούται να ακολουθήσει τις κατευθύνσεις που προβλέπονται από το δεύτερο μισό του άρθρου αυτού. Λεπτομερής ορισμός του «αρμόδιου φορέα» προβλέπεται στο άρθρο 1, στοιχείο ιε) του κανονισμού 1408/71. Ο ορισμός αυτός δεν δίνει ο ίδιος απάντηση στο ερώτημα σε ποιου κράτους μέλους τη νομοθεσία αναφέρεται το άρθρο 18, παράγραφος 1. Σύμφωνα όμως με το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71, το οποίο περιλαμβάνεται στον τίτλο ΙΙ «προσδιορισμός της εφαρμοστέας νομοθεσίας», ο εργαζόμενος υπόκειται στη νομοθεσία ενός μόνο κράτους μέλους, δηλαδή, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού, στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου απασχολείται. Η διάταξη αυτή του άρθρου 13 βρίσκει γενικά καθολική εφαρμογή, εκτός αν άλλη διάταξη ρητά προβλέπει παρέκκλιση.

Επομένως, το άρθρο 18, παράγραφος 1, πρέπει να ερμηνευτεί, ενόψει του άρθρου 13, υπό την έννοια ότι αναφέρεται στο κράτος μέλος στο οποίο απασχολείται ο εργαζόμενος. Αν κατά τη νομοθεσία του κράτους μέλους αυτού η απόκτηση του δικαιώματος επί των παροχών λόγω ασθένειας εξαρτάται από την πραγματοποίηση περιόδων ασφαλίσεως, απασχολήσεως ή

κατοικίας, ο αρμόδιος φορέας πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφαλίσεως κλπ. που πραγματοποιήθηκαν σε άλλα κράτη μέλη, ώστε ο αιτών να αποκτά το δικαίωμα επί των παροχών.

Η ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνεται από το άρθρο 16, παράγραφος 3, του κανονισμού 574/72, που αφορά τις διαδικασίες σχετικά με αιτήσεις για παροχές λόγω ασθένειας και αναφέρεται στην ύπαρξη «αρμόδιου κράτους» και «ασφαλιστικών περιόδων που πραγματοποιήθηκαν προηγουμένως υπό τη νομοθεσία κάθε άλλου κράτους μέλους». Αυτό ενισχύει την άποψη κατά την οποία, σε περίπτωση αιτήσεων για παροχές λόγω ασθένειας, πρέπει να εφαρμόζεται η νομοθεσία του τελευταίου κράτους μέλους στο οποίο απασχολήθηκε ο εργαζόμενος και οι μόνες περίοδοι που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη είναι οι περίοδοι που πραγματοποιήθηκαν «προηγουμένως» και όχι μεταγενεστέρως.

Σύμφωνα με την Επιτροπή, στα τρία πρώτα ερωτήματα πρέπει συνεπώς να δοθεί η απάντηση ότι, εφόσον ο αιτών παροχές λόγω ασθένειας σε δεδομένο κράτος μέλος απασχολείται στο κράτος μέλος αυτό, τότε ο αρμόδιος ακριβώς φορέας του εν λόγω κράτους μέλους είναι υποχρεωμένος να λάβει υπόψη στο μέτρο του αναγκαίου τις ασφαλιστικές περιόδους που πραγματοποιήθηκαν προηγουμένως σε άλλο κράτος μέλος: το άρθρο 18, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71 δεν απευθύνεται στο άλλο αυτό κράτος μέλος.

Όσον αφορά τις *παροχές λόγω αναπηρίας* που αναφέρονται στο τέταρτο ερώτημα, το κεφάλαιο 2 του τίτλου III του κανονισμού 1408/71 (αναπηρία) προβαίνει σε διάκριση μεταξύ των νομοθεσιών κατά τις οποίες το ποσό των παροχών λόγω αναπηρίας είναι ανεξάρτητο από τη διάρκεια των περιόδων ασφαλίσεως (τμήμα 1) και των νομοθεσιών κατά τις οποίες το ποσό της παροχής εξαρτάται από τη διάρκεια των περιόδων ασφαλίσεως ή κατοικίας (τμήμα 2), το τμήμα 2 δε καλύπτει και την περίπτωση του εργαζομένου που υπάγεται και στους δύο τύπους νομοθεσιών. Το τελευταίο τμήμα αυτό φαίνεται ότι εφαρμόζεται και στην προκειμένη περίπτωση. Κατά συνέπεια, οι διατάξεις του άρθρου 40 καθώς και οι διατάξεις του κεφαλαίου 3 του τίτλου III σχετικά με το συνυπολογισμό και τον αναλογικό επιμερισμό εφαρμόζονται και στα περιστατικά της προκειμένης υποθέσεως.

Ενόψει της διαφορετικής αντιμετωπίσεως των παροχών λόγω ασθένειας και λόγω αναπηρίας εκ μέρους του κανονισμού 1408/71, το άρθρο 18 δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη όταν εξετάζονται οι κοινοτικές διατάξεις σχετικά με τις παροχές λόγω αναπηρίας. Στην περίπτωση αυτή πρέπει μάλλον να εφαρμοστούν οι διατάξεις του άρθρου 40, παράγραφος 3, του κανονισμού 1408/71.

Κατά συνέπεια, στο τέταρτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η ερμηνεία των διατάξεων του κανονισμού 1408/71 σχετικά με τις παροχές λόγω αναπηρίας δεν εξαρτάται από την ερμηνεία των διατάξεων σχετικά με τις παροχές λόγω ασθένειας. Εφόσον πρόκειται για παροχές λόγω αναπηρίας, εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις του κεφαλαίου 2, που παραπέμπουν στο κεφάλαιο 3, και όχι του κεφαλαίου 1 του τίτλου III του κανονισμού 1408/71.

III — Προφορική διαδικασία

Ο Insurance Officer, εκπροσωπούμενος από την Ann V. Windsor, το Συμβούλιο, εκπροσωπούμενο από τον John Carbery, και η Επιτροπή εκπροσωπούμενη από τον John Forman, ανέπτυξαν προφορικά τις παρατηρήσεις τους στη συνεδρίαση της 25ης Νοεμβρίου 1982.

Ο γενικός εισαγγελέας ανέπτυξε τις προτάσεις του στη συνεδρίαση της 16ης Δεκεμβρίου 1982.

Σκεπτικό

1 Με απόφαση, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 13 Μαΐου 1982, ο Social Security Commissioner υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της συνθήκης ΕΟΚ, τέσσερα προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία των άρθρων 13, 18 και 40 και το κύρος του άρθρου 46, παράγραφος 3, του κανονισμού 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς και τις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητος (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 73), όσον αφορά τις παροχές λόγω αναπηρίας και λόγω ασθένειας.

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς σχετικά με την άρνηση του Insurance Officer του Ηνωμένου Βασιλείου να εγκρίνει τη χορήγηση βρετανικής συντάξεως αναπηρίας στον Luigi Coppola, εργάτη ιταλικής ιθαγένειας και κάτοικο Ιταλίας.

3 Ο Coppola εργάστηκε από τον Οκτώβριο 1960 ώς τον Αύγουστο 1973 ως εργάτης χημικής βιομηχανίας στο Ηνωμένο Βασίλειο, όπου κατέβαλε εισφορές στο σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως. Όταν επέστρεψε στην Ιταλία εργάστηκε για ορισμένο χρόνο ως οικοδόμος και ασφαλίστηκε στο ιταλικό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως. Επειδή ασθένησε στις 30 Νοεμβρίου 1974, ζήτησε να του χορηγηθεί ιταλική σύνταξη λόγω αναπηρίας, η οποία του απονεμήθηκε το 1976 αναδρομικά από την 1η Δεκεμβρίου 1974 λόγω μερικής αναπηρίας.

4 Σύμφωνα με τις κοινοτικές διατάξεις, η αίτηση για τις ιταλικές παροχές λόγω αναπηρίας διαβιβάστηκε στις βρετανκές αρχές, για να μπορέσουν να εξετάσουν αν ο Coppola είχε δικαίωμα να του χορηγηθούν βρετανικές παροχές λόγω αναπηρίας. Ο Insurance Officer όμως έκρινε ότι ο Coppola δεν συγκέντρωνε τις ιατρικές προϋποθέσεις για το βαθμό ανικανότητας για εργασία από τον οποίο η βρετανική νομοθεσία εξαρτά τη χορήγηση παροχών λόγω ασθένειας ή αναπηρίας. Επομένως, αρνήθηκε να του χορηγήσει βρετανική σύνταξη λόγω αναπηρίας. Η απορριπτική αυτή απόφαση επικυρώθηκε, κατόπιν προσφυγής του Coppola, από το Local Tribunal μετά από νέα ιατρική πραγματογνωμοσύνη.

5 Ο Social Security Commissioner, που επελήφθη της διαφοράς, έκρινε ότι έπρεπε να εξετάσει όχι μόνον αν ο Coppola είχε δικαίωμα να του χορηγηθούν παροχές λόγω αναπηρίας, αλλά επίσης αν είχε δικαίωμα να του χορηγηθούν παροχές λόγω ασθένειας. Επειδή η εξέταση του δικαιώματος του Coppola να του χορηγηθούν βρετανικές παροχές λόγω ασθένειας και αναπηρίας θέτει ορισμένα ζητήματα κοινοτικού δικαίου, ο Social Security Commissioner ανέβαλε την έκδοση οριστικής αποφάσεως και υπέβαλε στο Δικαστήριο διάφορα προδικαστικά ερωτήματα ως προς τις σχετικές διατάξεις του κανονισμού 1408/71 του Συμβουλίου.

Επί των παροχών λόγω ασθένειας

6 Όσον αφορά τις παροχές λόγω ασθένειας, ο Social Security Commissioner έκρινε ότι για μια ή ενδεχομένως δύο περιόδους νοσηλείας σε νοσοκομείο και αναρρώσεως που περιέχονται στο φάκελο του Coppola, δηλαδή από 30 Μαρτίου έως 15 Μαΐου 1975 και από 22 έως 26 Ιουνίου 1976, συνέτρεχαν οι ιατρικές προϋποθέσεις για το βαθμό ανικανότητας για εργασία. Αλλά ο Coppola, μόνο με τις εισφορές του στο βρετανικό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως κατά την κρίσιμη για το σκοπό αυτό περίοδο, δεν συγκέντρωνε τις προϋποθέσεις που προβλέπει από άποψη εισφαρών η βρετανική νομοθεσία. Ο Social Security Commissioner έθεσε πάντως το ζήτημα αν οι εισφορές που ο Coppola κατέβαλε στο ιταλικό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως μετά την επιστροφή του στην Ιταλία ήταν δυνατό να ληφθούν υπόψη δυνάμει των διατάξεων του κανονισμού 1408/71 του Συμβουλίου.

7 Ως προς το σημείο αυτό, ο Social Security Commissioner αναφέρεται στο άρθρο 18, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71, που αφορά το συνυπολογισμό των περιόδων ασφαλίσεως σχετικά με τις παροχές λόγω ασθένειας, το οποίο ορίζει ότι:

«ο αρμόδιος φορέας κράτους μέλους, η νομοθεσία του οποίου εξαρτά την κτήση, τη διατήρηση ή την ανάκτηση του δικαιώματος παροχών από τη συμπλήρωση περιόδων ασφαλίσεως, λαμβάνει υπόψη, κατά το μέτρο που απαιτείται, τις περιόδους ασφαλίσεως που επραγματοποιήθησαν υπό τη νομοθεσία παντός άλλου κράτους μέλους, ως να επρόκειτο για περιόδους που επραγματοποιήθησαν υπό την νομοθεσία που εφαρμόζει ο φορέας αυτός.»

8 Τα πρώτα τρία ερωτήματα που υπέβαλε ο Social Security Commissioner αφορούν ουσιαστικά την εφαρμογή του άρθρου αυτού και ειδικότερα το ζήτημα ποιος είναι ο αρμόδιος φορέας για να συνυπολογίσει τις περιόδους ασφαλίσεως που απαιτούνται για τη χορήγηση παροχών λόγω ασθένειας στην περίπτωση εργαζομένου που έχει απασχοληθεί διαδοχικά σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη και σε ποια νομοθεσία υπάγεται ο εργαζόμενος αυτός όσον αφορά τις παροχές λόγω ασθένειας.

9 Ο όρος «αρμόδιος φορέας» ορίζεται στο άρθρο 1, στοιχείο ιε), του κανονισμού 1408/71 και με τον όρο αυτό νοείται συγκεκριμένα

«i) ο φορέας, στον οποίο ο ενδιαφερόμενος υπάγεται κατά τον χρόνο της αιτήσεως παροχών,

ή

ii) ο φορέας, από τον οποίο ο ενδιαφερόμενος δικαιούται παροχές ή θα εδικαιούτο παροχές, αν ο ίδιος ή αν το ή τα μέλη της οικογενείας του κατοικούσαν στο έδαφος του κράτους μέλους, στο οποίο βρίσκεται ο φορέας αυτός,

ή

iii) ο φορέας που ορίζεται από την αρμόδια αρχή του ενδιαφερομένου κράτους μέλους».

10 Ο ορισμός αυτός πρέπει να εφαρμοστεί στο πλαίσιο του άρθρου 18, παράγραφος 1, υπό το φως του γενικού κανόνα του άρθρου 13 του κανονισμού 1408/71 περί προσδιορισμού της εφαρμοστέας νομοθεσίας. Η πρώτη παράγραφος του άρθρου 13 καθιερώνει την αρχή ότι «ο εργαζόμενος, για τον οποίο ισχύει ο παρών κανονισμός, υπόκειται στη νομοθεσία ενός μόνον κράτους μέλους». Η δεύτερη παράγραφος, στοιχείο α), ορίζει ότι «ο εργαζόμενος που απασχολείται στο έδαφος κράτους μέλους υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους αυτού, ακόμη και αν κατοικεί στο έδαφος άλλου κράτους μέλους».

11 Επομένως, δυνάμει της διατάξεως αυτής και εφόσον δεν υπάρχουν αντίθετες διατάξεις που να διέπουν αυτή την ειδική μορφή παροχών, εφαρμόζεται μόνο η νομοθεσία του κράτους στο έδαφος του οποίου απασχολείται ο εργαζόμενος. Παρόλο που η ανωτέρω διάταξη δεν αναφέρει ρητά την περίπτωση εργαζομένου που δεν απασχολείται κατά το χρόνο που ζητεί να του χορηγηθούν οι παροχές λόγω ασθένειας, η διάταξη αυτή πρέπει να ερμηνευτεί υπό την έννοια ότι στην περίπτωση αυτή αναφέρεται στη νομοθεσία του κράτους στο έδαφος του οποίου ο εργαζόμενος απασχολήθηκε για τελευταία φορά.

12 Από το γεγονός ότι, δυνάμει του άρθρου 13, παράγραφος 2, στοιχείο α), εφαρμόζεται μια μόνο νομοθεσία προκύπτει ότι για την εφαρμογή του άρθρου 18, παράγραφος 1, ως αρμόδιος θεωρείται ο φορέας ή οι φορείς ενός μόνο κράτους μέλους, δηλαδή του κράτους στου οποίου το έδαφος ο εργαζόμενος απασχολείται ή αποσχολήθηκε για τελευταία φορά. Το συμπέρασμα αυτό επιβεβαιώνεται, άλλωστε, από το άρθρο 16 του κανονισμού 574/72 του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 1972, περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού 1408/71 (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 138), το οποίο αφορά την εφαρμογή των διατάξεων που ρυθμίζουν την ασθένεια και ειδικότερα του άρθρου 18 του κανονισμού 1408/71. Επειδή η διάταξη αυτή προβλέπει ότι η βεβαίωση για τις ασφαλιστικές περιόδους, που πραγματοποιήθηκαν προηγουμένως υπό τη νομοθεσία άλλων κρατών μελών, πρέπει να εκδίδεται από το φορέα ή τους φορείς του άλλου κράτους μέλους στη νομοθεσία του οποίου υπαγόταν προηγουμένως και να προσκομίζεται στον αρμόδιο φορέα, προφανώς η διάταξη αυτή στηρίζεται στην αρχή ότι μόνοι αρμόδιοι για το συνυπολογισμό των ασφαλιστικών περιόδων είναι ο φορέας ή οι φορείς του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου ο εργαζόμενος απασχολείται ή απασχολήθηκε για τελευταία φορά.

13 Η απάντηση που πρέπει να δοθεί στα πρώτα τρία ερωτήματα που υπέβαλε ο Social Security Commissioner είναι ότι αρμόδιοι για το συνυπολογισμό των ασφαλιστικών περιόδων, σύμφωνα με το άρθρο 18 του κανονισμού 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, είναι μόνο ο αρμόδιος ή οι αρμόδιοι φορείς του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου ο εργαζόμενος απασχολείται ή απασχολήθηκε για τελευταία φορά και ότι στις παροχές λόγω ασθένειας εφαρμόζεται μόνο η νομοθεσία αυτού του κράτους μέλους, δυνάμει του άρθρου 13, παράγραφος 2, στοιχείο α), του κανονισμού αυτού.

Επί των παροχών λόγω αναπηρίας

14 Με το τέταρτο ερώτημα ερωτάται ουσιαστικά αν ένα κράτος μέλος μπορεί νόμιμα, κατ' εφαρμογή του άρθρου 46, παράγραφος 3, του κανονισμού 1408/71, να μειώσει τις παροχές λόγω αναπηρίας που οφείλονται σύμφωνα με τη νομοθεσία του μετά από περίοδο ανικανότητας για εργασία κατά τη διάρκεια της οποίας χορηγήθηκαν στον εργαζόμενο παροχές για αυτή την ίδια ανικανότητα, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και παροχές από άλλο κράτος μέλος, οι οποίες πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σύμφωνα με το άρθρο 40, παράγραφος 3, του κανονισμού αυτού.

15 Ο Social Security Commissioner, υποβάλλοντας το ερώτημα αυτό, αναφέρεται στην απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Οκτωβρίου 1975 (Petroni, 24/75, ECR σ. 1149), σύμφωνα με την οποία το άρθρο 46, παράγραφος 3, του κανονισμού 1408/71 δεν συμβιβάζεται με το άρθρο 51 της συνθήκης στο μέτρο που επιβάλλει περιορισμό στη σώρευση δύο παροχών το δικαίωμα επί των οποίων έχει αποκτηθεί σε διαφορετικά κράτη μέλη, μειώνοντας το ποσό μιας παροχής επί της οποίας το δικαίωμα έχει αποκτηθεί δυνάμει της εσωτερικής νομοθεσίας και μόνο.

16 Όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής, ακόμη και αν υποτεθεί ότι συντρέχουν οι ιατρικές προϋποθέσεις της βρετανικής νομοθεσίας, στη συγκεκριμένη περίπτωση η βρετανική νομοθεσία μόνη δεν παρέχει δικαίωμα για παροχές λόγω αναπηρίας, γιατί ο Coppola δεν ανταποκρίνεται στην προϋπόθεση που θέτει ο βρετανικός νόμος για το δικαίωμα επί παροχών λόγω αναπηρίας, εφόσον δεν είχε εισπράξει για περίοδο 168 ημερών βρετανικές παροχές λόγω ασθένειας. Όσον αφορά όμως τη νομοθεσία που εξαρτά τη χορήγηση παροχών λόγω αναπηρίας από την προϋπόθεση ότι ο ενδιαφερόμενος έχει εισπράξει επί ορισμένο χρόνο παροχές λόγω ασθένειας, το άρθρο 40, παράγραφος 3, του κανονισμού 1408/71 ορίζει ότι, όταν ο εργαζόμενος που έχει υπαχθεί στη νομοθεσία αυτή προσβάλλεται από ανικανότητα για εργασία η οποία έχει ως επακόλουθο αναπηρία ενόσω υπόκειται στη νομοθεσία άλλου κράτους μέλους, λαμβάνεται υπόψη κάθε περίοδος κατά τη διάρκεια της οποίας, δυνάμει της νομοθεσίας αυτού του άλλου κράτους μέλους εισέπραττε για αυτή την ανικανότητα για εργασία ή για την αναπηρία που επακολούθησε, χρηματικές παροχές λόγω ασθένειας ή εξακολούθησε να λαμβάνει το μισθό του ή παροχές λόγω αναπηρίας. Επομένως, μόνο δυνάμει της διατάξεως αυτής ο Coppola θα είχε δικαίωμα να του χορηγηθούν βρετανικές παροχές λόγω αναπηρίας.

17 Το δικαίωμα για παροχές λόγω αναπηρίας, το οποίο ενδεχομένως προκύπτει από την εφαρμογή του άρθρου 40, παράγραφος 3, του κανονισμού 1408/71, δεν είναι δικαίωμα που παρέχεται στον εργαζόμενο δυνάμει αποκλειστικά και μόνο της εσωτερικής νομοθεσίας κράτους μέλους. Πρόκειται για δικαίωμα που του παρέχεται σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο λόγω του συνυπολογισμού περιόδων που έχουν πραγματοποιηθεί υπό τη νομοθεσία άλλου κράτους μέλους. Συνεπώς, η ενδεχόμενη μείωση στην περίπτωση αυτή των παροχών που χορηγούνται από τον έναν ή τον άλλον αρμόδιο φορέα κατ' εφαρμογή του άρθρου 46, παράγραφος 3, δεν αντιβαίνει στα άρθρα 48 έως 51 της συνθήκης ΕΟΚ.

18 Η απάντηση επομένως είναι ότι οι παροχές λόγω αναπηρίας που οφείλονται κατά τη νομοθεσία κράτους μέλους μετά από περίοδο ανικανότητας για εργασία κατά τη διάρκεια της οποίας ο εργαζόμενος εισέπραξε παροχές για αυτή την ίδια ανικανότητα, στις οποίες περιλαμβάνονται και παροχές από άλλο κράτος μέλος, που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σύμφωνα με το άρθρο 40, παράγραφος 3, του κανονισμού 1408/71, είναι δυνατό να μειώνονται νόμιμα, κατά περίπτωση, κατ' εφαρμογή του άρθρου 46, παράγραφος 3, του ίδιου κανονισμού.

Επί των δικαστικών εξόδων

19 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν το Συμβούλιο και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης το χαρακτήρα παρεμπίπτοντος, που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Διά ταύτα

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα)

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε ο Social Security Commissioner αποφαίνεται:

1) Επί των παροχών λόγω ασθένειας εφαρμόζεται, δυνάμει του άρθρου 13, παράγραφος 2, στοιχείο α), του κανονισμού 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, μόνο η νομοθεσία του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου ο εργαζόμενος απασχολείται ή απασχολήθηκε για τελευταία φορά. Ο αρμόδιος ή οι αρμόδιοι φορείς του κράτους μέλους αυτού είναι αρμόδιοι για το συνυπολογισμό των ασφαλιστικών περιόδων σύμφωνα με το άρθρο 18 του κανονισμού αυτού.

2) Οι παροχές λόγω αναπηρίας που οφείλονται κατά τη νομοθεσία κράτους μέλους μετά από περίοδο ανικανότητας για εργασία κατά τη διάρκεια της οποίας ο εργαζόμενος εισέπραξε παροχές για αυτή την ίδια ανικανότητα, στις οποίες περιλαμβάνονται και παροχές από άλλο κράτος μέλος, που

πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σύμφωνα με το άρθρο 40, παράγραφος 3, του κανονισμού 1408/71, είναι δυνατό να μειώνονται νόμιμα, κατά περίπτωση, κατ' εφαρμογή του άρθρου 46, παράγραφος 3, του ίδιου κανονισμού.

Everling Mackenzie Stuart Galmot

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 12 Ιανουαρίου 1983.

Ο γραμματέας

P. Heim

Ο πρόεδρος του τρίτου τμήματος

U. Everling

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ SIR GORDON SLYNN ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΑΝ ΣΤΙΣ 16 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1982 [1]

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

Η υπόθεση αυτή παραπέμπεται στο Δικαστήριο από τον J. G. Monroe, Social Security Commissioner στο Λονδίνο, ο οποίος ζητεί την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία και το κύρος των άρθρων 18, παράγραφος 1 και 46, παράγραφος 3 του κανονισμού 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 73).

Από την αίτηση αυτή και από τις παρατηρήσεις του Insurance Officer, που διορίστηκε κατά τη νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου, προκύπτει ότι ο προσφεύγων είναι Ιταλός υπήκοος και γεννήθηκε στην Ιταλία το 1931. Ήταν ασφαλισμένος στην Ιταλία από το 1952 ώς το τέλος του 1958, εργάστηκε για ένδεκα μήνες στην ΟΔ Γερμανίας και ασφαλίστηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο από τις 11 Οκτωβρίου 1960 έως τις 12 Αυγούστου 1973. Επέστρεψε στην Ιταλία όπου ασφαλίστηκε απο το Φεβρουάριο του 1974. Στην Ιταλία ασθένησε και στις 30 Νοεμβρίου 1974 έκανε αίτηση για ιταλική σύνταξη αναπηρίας. Η σύνταξη αυτή χορηγήθηκε αναδρομικά απο την 1η Δεκεμβρίου 1974 λόγω μερικής αναπηρίας. Επειδή είχε ασφαλιστεί και στο Ηνωμένο Βασίλειο και στην Ιταλία, η αίτησή του στην Ιταλία κοινοποιήθηκε στο Department of Health and Social Security στο Λονδίνο [υπουργείο υγείας και κοινωνικής ασφαλίσεως] (στο εξής DHSS), το οποίο την εξέτασε ως αίτηση για βρετανικές παροχές. Ο Com-

1 — Μετάφραση από τα αγγλικά.